

[Undervisningsministeren.]

på god og fornuftig måde. Jeg ved også, at man kan have medvirkende uden for den faste lærerkreds og har det med held på en række områder, som ikke kan være repræsenteret i lærerkredsen, men jeg tror, hr. Poul Dam vil være enig med mig i, at, hvad skal vi sige, sådan et påbud fra Frederiksholms Kanal 21 om, at eleverne skal sådan og sådan og sådan, det duer ikke rigtig. Det må komme ved initiativer udefra, og jeg ved altså, at hvor de initiativer udvises, dér får eleverne også mulighed for at være med, og dér fungerer det, som det skal, og kan denne lille ordveksling bidrage til, at det initiativ tages nogle flere steder, så har det også af den grund været kærkomment.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i byggelov for købstæderne og landet.

(Lovforslaget (nr. 1) findes i tillæg A. sp. 1, fremsættelsen i tidenden sp. 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Axel Ivan Pedersen: De af boligministeren foreslåede ændringer i landsbygge-loven kan i sig selv ikke give anledning til nogen særlig principdebat, dertil er deres tekniske karakter ikke egnet.

Herfra danner dog bestemmelsen om, at også amtsrådene i lighed med by- og sognekommuner får ret til ekspropriation af privat ejendom til kommunale anlæg og institutioner, en undtagelse. Det samme gør de ændringer, der tager sigte på en forenkling af byggelovgivningens administration, således at den kommer til at stå i et mere rimeligt forhold til byggearbejdets betydning. Om disse ændringer vil jeg tro der kan skabes bred enighed. Ligeså om de øvrige ændringer, blandt hvilke jeg med tilfredshed noterer de muligheder, der skabes for at begrænse anlæg af en i Danmarks natur skæmmende foreteelse, bil-

kirkegårde, og delvis skjule allerede eksisterende sådanne.

Med samme tilfredshed vil jeg nævne den foreslåede hjemmel for byggemyndighederne til at give tilladelse til fjernelse af lige så skæmmende bygningsruiner. På disse områder vil et længe følt savn hos de kommunale myndigheder blive afhjulpet, og det må også anses for en forbedring af loven, der i øvrigt har virket hensigtsmæssigt. Der er dog grund til at gøre den bemærkning, at der på andre områder måske også burde foretages ændringer, f. eks. i henseende til udnyttelsesgrad og til havnearealer, men under hensyn til, at boligministeren i sin fremsættelse gør opmærksom på senere ændringer i forbindelse med planlægningslovgivningen, skal jeg i dag ikke komme nærmere ind herpå.

Jeg må dog gøre opmærksom på, at den omstændighed, at en del af de her foreslåede ændringer med rette af ministeren karakteriseres som skridt i retning af en vis rationalisering, for mig rejser det spørgsmål, om man ikke i forbindelse med den planlægningslovgivning, der nu meget hensigtsmæssigt er underlagt boligministeren, burde tage under overvejelse at samle visse opgaver, der henhører under forskellige ministerier, i boligministeriet, således at der herved gennemførtes en koordinering og derigennem en yderligere rationalisering. Jeg tænker i den forbindelse på lovgivningen om vandforsyning og spildevandsafledning, som man fra de købstadkommunale organisationers side har henledt opmærksomheden på allerede i 1964. Det er lovgivningsområder, hvis forhold er så nær knyttet til de boligmæssige problemer, at der ikke ville være noget unaturligt i, om de blev lagt ind under dette ministerium eller der i hvert fald fandt en koordinering sted. Imidlertid er netop de her nævnte spørgsmål om vandforsyning og spildevandsafledninger, som også er indeholdt i den lovgivning, vi nu skal til at behandle, genstand for kommissionsbehandling og, så vidt jeg ved, en kommissionsbehandling, der er meget nær sin afslutning, og det er givet, at før denne afslutning har fundet sted og arbejdet er tilendebragt, vil de af mig her rejste spørgsmål ikke være aktuelle.

Med disse bemærkninger tilsiger jeg socialdemokratiets velvilje ved behandlingen

[Axel Ivan Pedersen.]

af dette lovforslag, som efter min opfattelse bør underkastes en grundig udvalgsbehandling.

Hauch: Det er i vore dage ikke så forfærdelig mange lejligheder, en talsmand for oppositionen får til at uddele komplimenter til medlemmer af den høje regering, og med det klima, vi er inde i, kan det vel ikke forventes at blive hyppigere i den kommende tid. Når der nu er en anledning til at give den højtærede boligminister en kompliment, så skal lejligheden da også benyttes, og jeg vil derfor komplimentere ham for, at det lykkedes for ham dags formiddag her i tinget at få omdelt den betænkning nr. 460, som han grunder en del af sit lovforslag på, og få den omdelt 6 dage efter, at lovforslaget egentlig skulle have været til første behandling. Jeg går ud fra, at den højtærede minister med sin skolefortid i betragtning vil bære over med de ordførere, som ikke skulle have nået fuldt ud at sætte sig ind i det dags morgen forelagte pensum.

I øvrigt kan jeg være enig med den foregående taler om, at dette meget tekniske lovforslag ikke egner sig til nogen lang førstebehandling, men jeg har dog et par mere principielle bemærkninger.

En af dem har ikke med det foreliggende lovforslag, med nok med landsbyggeloven at gøre, idet jeg ville henstille til den højtærede boligminister at overveje og med sin kollega indenrigsministeren drøfte muligheden for at fremskynde overførelse af bygningsmyndighed til de allerede dannede storkommuner. Som det virker i øjeblikket, hvor storkommuner kan være sammensat på den måde, at en enkelt måske har egen bygningsmyndighed, medens de resterende tidligere kommuner, som deltager i storkommunen, har bygningsmyndighed hos amtet, opstår der meget vanskelige forhold for kommunerne at arbejde under, og der er adskillige af de sogneråd, som nu sidder i de dannede storkommuner, som har vanskeligt ved at forstå, at de, som er gået foran i den udvikling, man gerne ser fremmet på hele det kommunale område, skal have ekstra store vanskeligheder i overgangstiden. Jeg henstiller derfor til ministeren at overveje spørgsmålet med sin

kollega indenrigsministeren, sådan at vi måske, medens vi behandler lovforslaget her i et udvalg, i fællesskab kunne finde frem til at bøde på disse vanskeligheder.

Så har jeg en enkelt, og det er måske en mere lovteknisk, bemærkning. Der står i bemærkningerne til § 1, nr. 4, at ændringen er i overensstemmelse med et ønske fra matrikel-direktoratet. Den går jo ud på, at man skal rette sig efter ikke blot loven, men også de i medfør af loven udfærdigede forskrifter. Der vil jeg gerne bede den højtærede minister udtale sig om, hvad han lægger i disse ord, om han deri lægger, at ved at vedtage denne ændring giver folkettinget de forskrifter, som boligministeren udfærdiger i henhold til loven, lovskraft, for hvis det er tanken, der ligger bagved, så vil jeg forberede den højtærede minister på, at det vil jeg meget gerne drøfte med ham i udvalget, fordi jeg ville mene det betænkeligt, om folkettinget gav lovskraft til bestemmelser af denne tekniske karakter, som man overhovedet intet kendskab har til.

Med hensyn til § 1, nr. 5, har jeg også en bemærkning. Den højtærede minister kommer her i god overensstemmelse med, hvad folkettinget har vidst tidligere, og sætter nu bestemmelsen om grundstørrelse ved udstykning ind i landbyggeloven. Men det spørgsmål, som jeg gerne vil rejse, og som jeg mener er af rent principiel natur, det er dette: er det rigtigt ved en landsbyggelov at foretage ændring i en under en anden ministers ressort hørende udstykningslov? Jeg tror, det lovteknisk ville være at foretrække, om vi nok flyttede bestemmelsen over her — for jeg synes, formuleringen i lovforslaget er bedre end i den gældende udstykningslov — men også overvejede, om det ikke lovteknisk ville være rigtigt at få en ændring af udstykningsloven.

Ministeren har jo påberåbt sig, og det blev også fremhævet af den tidligere ordfører, at der ligger rationaliseringsønsker til grund for adskillige af de ændringer, han har foreslået her, og det tør jeg ikke benægte; for adskillige af ændringernes vedkommende synes det at være rigtigt. Men af mere principiel natur ser jeg spørgsmålet om afskaffelse af den ankeadgang, der hidtil har været med hensyn til afgørelser, amtsråd som første instans træffer i dispensationssager efter landsbyggeloven.

[Hauch.]

Nu fremgår det af ministerens fremsættelse, at den højtærede minister selv har været noget betænkelig, idet han siger, at ganske vist fraviger man her den sædvanlig gældende ordning, at der er adgang til at få en sag prøvet af to instanser, og så vil jeg dog gerne vide, om den højtærede boligminister har tilslutning fra den kollega, der sidder ved siden af ham, justitsministeren, til, at man på et så afgørende punkt, hvor vi hidtil altid har ment at man burde give borgerne to muligheder, pludselig slår en streg over det. Jeg kan godt se adskillige forklaringer, som ministeren kan give på, at man gør det, og der kan være et perspektiv i det, det skal jeg ikke nægte; men i almindelighed mener jeg det forkert at berøve borgerne en appelmulighed, som de efter hele vor retsopfattelse bør have. Ministeren er jo også selv inde på, at det nok ikke går an helt at fjerne den, og derfor skal der være mulighed for, at en borger, hvis det drejer sig om principielle spørgsmål eller sagen er af meget afgørende betydning for ham, kan spørge boligministeren, om han må få lov at klage over amtets afgørelse. Men jeg ved ikke, hvor meget rationalisering der er tilbage i det hele, hvis man i boligministeriet først skal tage stilling til, om man vil modtage en sådan anke. Også dette spørgsmål vil jeg gerne have drøftet nærmere i udvalget.

Jeg kan ligesom den tidligere ordfører glæde mig over, at vi nu får en mulighed for at skjule de grimme oplagspladser, vi har landet over. Jeg kunne i og for sig også godt tænke mig at gå så vidt, at man kunne overveje muligheden af at give hjemmel til simpelt hen at få nogle af dem fjernet; men det kan vi jo drøfte ved en senere lejlighed.

Med hensyn til den ændring, som også den foregående ordfører opholdt sig lidt ved, hvorefter ruiner — sådan udtrykte den foregående taler sig — kan kræves fjernet, er jeg derimod ikke utilbøjelig til at tro, at den højtærede minister går en smule for vidt. Jeg er da helt enig i, at man bør have adgang til at kræve ruiner, brandtomter osv. fjernet; men når den højtærede minister går så vidt, at han vil have hjemmel til, hvis et byggeri i et stykke tid er standset — man kan tænke sig, at

en selvbygger arbejder langsomt og måske går i stå et stykke tid — for vedkommendes egen regning eventuelt at få det fjernet, er jeg ikke sikker på, om den højtærede minister ikke går for vidt.

Jeg skal imidlertid ligesom den foregående taler ikke opholde mig ved enkeltheder. Jeg vil blot bede den højtærede minister om, når nu revisionen af landsbyggeloven skrider frem, at have for øje, at selv om denne lov måske på visse punkter kan være fortræffelig — mit parti har jo ikke medansvar for den, idet vi undlod at stemme ved dens oprindelige gennemførelse — er der dog i mange af de ting, som er kommet frem i forskrifter, som boligministeriet har udsendt med hjemmel i loven, adskilligt, som den almindelige befolkning rundt omkring i landet med god grund betragter som uundværligt kineseri. Jeg tror derfor, den højtærede minister vil kunne være sikker på at få vældig tilslutning her i det høje ting, hvis han vil sørge for, at den revision af landsbyggeloven, der kommer, nok bliver teknisk rigtig, men at den først og fremmest anlægger helhedssynspunktet.

Asger Jensen: Det er min opfattelse, at landsbyggeloven stort set har virket tilfredsstillende, således som også ministeren giver udtryk for i sin fremsættelse. Den har skabt mere ensartede regler for byggeriet rundt om i landet, og den har bidraget til at skabe nogen klarhed over, hvor og hvorledes man må bygge. Men det er jo stadig væk en yderst kompliceret sag at få startet selv et mindre byggeri. Det havde derfor været ønskeligt med en yderligere rationalisering på området, således at det for den enkelte bygherre kunne blive mere overskueligt.

Da landsbyggeloven blev vedtaget for 7-8 år siden, var der i udvalget mange drøftelser om, hvorvidt alle regler for byggeri burde samles i én lov, og boligministeren antyder da også i bemærkningerne til nærværende lovforslag, at man overvejer at sammenarbejde landsbyggeloven og byplanloven; men så var det vel rimeligt, at de bestemmelser i naturfredningsloven og i vejbestyrelsesloven, der vedrørte byggeriet, blev medtaget, således at en bygherre kunne klare sig med én lov,

[Asger Jensen]

når han ville påbegynde et byggeri. Jeg henstiller derfor til boligministeren både at fremskynde arbejdet og at gøre det lidt mere omfattende end blot dette at sammenarbejde landsbygge lov og byplanlov.

Jeg skal kun berøre enkelte af de principielle ændringer, der her foreslås. Det er noget nyt at give amtsrådene adgang til ekspropriation; men da man kan forudse, at amtsrådene vil komme til at administrere flere institutioner i fremtiden, end det nu er tilfældet, vil det nok blive nødvendigt for dem at have adgang til ekspropriation. Der kan jo f. eks. blive tale om bygning eller udvidelse af sygehuse, hvor en ekspropriationshjemmel kan være absolut påkrævet, og jeg for min part er ikke ængstelig for, at amtsrådene skulle misbruge en sådan beføjelse.

Jeg hilser med tilfredshed, at der nu bliver lovhjemmel til at gøre noget ved de såkaldte bilkirkegårde. Det har længe været tiltrængt, at de lokale myndigheder fik hjemmel til at påbyde en afskærmning af disse lidet pyntelige samlinger af bilvrag. Det må også være rimeligt, at myndighederne får hjemmel til at skride ind på visse områder, hvis oplagspladser skæmmer i eller ved boligbebyggelse. Man skal måske i et udvalg se på, om der ikke også burde kunne skrives ind, dersom sådanne pladser ligger op til rekreative områder.

Lovforslagets enkelte bestemmelser er jo mere egnede til at blive drøftet i et udvalgsarbejde, og jeg skal tilsige det konservative folkepartis velvillige medvirken hertil.

Arne Larsen: Jeg skal ikke ved denne førstebehandling af ændringerne til landsbygge loven komme med mange principielle bemærkninger. Jeg tror, det vil være meget gavnligt, om vi i et udvalg får lejlighed til at gennemgå lovens enkeltheder og de foreslåede ændringer, som jeg synes alle lyder meget velmotiverede. De af ministeren foreslåede ændringer baserer sig på indvundne erfaringer i de forløbne år, og mit parti vil meget gerne medvirke til at gøre landsbygge loven så effektiv og så let at administrere som overhovedet muligt. Jeg har forstået det således, at når vi engang når så langt med de såkaldte planlægnings-

love — jeg tænker på naturfredningsloven, lov om byplaner, lov om regulering af bymæssig bebyggelse, eventuelt en kommende lov om regionsplanlægning og landsplanlægning, det er jo alt sammen under behandling i boligministeriet — at vi har fået hele det store lovkompleks frem til behandling i folketinget, vil også landsbygge loven i den forbindelse blive taget op til fornyet revision, således at dens bestemmelser kan blive tilpasset de øvrige planlægningslove. Dette finder jeg i alle tilfælde både naturligt og nødvendigt.

I forbindelse med lovforslaget er problemet om bilkirkegårdene rejst, og jeg synes, at det er nogle meget fornuftige bestemmelser, der foreslås indføjede i loven; de er jo bl. a. baseret på en henvendelse fra De samvirkende Sognerådsforeninger i Danmark. Jeg ville i og for sig ligesom det ærede medlem hr. Hauch foreslå, at man måske gik et skridt videre, så man ikke alene gav bygningsmyndighederne medbestemmelsesret med hensyn til, hvor de skal placeres, og hvordan de skal indrettes og afskærmes, men også gav dem mulighed for at skride ind over for allerede eksisterende bilkirkegårde og, hvor de var anbragt uhensigtsmæssigt, og hvor en tilfredsstillende løsning eventuelt ikke kunne opnås ved afskærmning, beplantning o. lign., gav dem adgang til at nedlægge dem. Det er jo egentlig også det, De samvirkende Sognerådsforeninger har ønsket i deres henvendelse til boligministeriet.

I den forbindelse rejser der sig det spørgsmål, hvordan vi skal skille os af med de tusinder af bilvrag, som vi med den stigende motorisering efterhånden får. Spørgsmålet er jo, om vi i det hele taget skal have alle disse bilkirkegårde, om ikke vi skal prøve på at komme af med bilvragene på en anden, mere rationel og hensigtsmæssig måde, og jeg vil egentlig henstille til den højtærede handelsminister, at han ser på det problem, at han, eventuelt i samarbejde med bilbranchen, får klaret problemet om en effektiv destruktion af bilvrag her i landet. Selv om det måske ville være forbundet med store økonomiske investeringer, var der dog mulighed for at skabe sådanne anlæg, at man på en betydeligt bedre og mere rationel måde kunne komme af med bilvragene. Det

[Arne Larsen.]

er altså en idé, en tanke, som jeg synes at især handelsministeriet i samarbejde med de forskellige brancheorganisationer bør tage op til meget alvorlig overvejelse.

I forbindelse med den stigende bilpark — som nu altså også indvirker på landskabet gennem de såkaldte bilkirkegårde — er der et andet problem, som jeg meget gerne vil rejse, og som min partifælle hr. Kampp har rejst ved anden lejlighed; det angår bygningsvedtægternes bestemmelser om, hvor store arealer der skal stilles til rådighed f. eks. for parkeringsformål. Der er jo i bygningsvedtægterne ganske klare bestemmelser om, hvor meget areal der skal stilles til rådighed herfor, mens der f. eks., når det drejer sig om legepladsarealer og friarealer til børn, ikke er nær så klare bestemmelser. Vi ser, at der på grund af den forøgede bilpark stilles større og større krav om parkeringspladser og parkeringsarealer, og at det i mange tilfælde går ud over børnenes legemuligheder. Der bør være lige så klare bestemmelser i bygningsvedtægterne angående friarealer og legepladsarealer, som der er om parkeringsarealer.

De amtskommunale myndigheder vil ifølge ændringerne til landsbyggeloven fremtidig få adgang til ekspropriation af arealer til bygningsudvidelser, der står i forbindelse med de amtskommunale myndigheders anlæg og lignende, og jeg finder, at dette er særdeles hensigtsmæssigt.

Hvad angår bygningssskader, er det rigtigt, at vi i dag til formiddag har modtaget en betænkning desangående, som vi ikke har haft lejlighed til at sætte os særlig grundigt ind i. Der har jo tidligere været temmelig store problemer i forbindelse med adskillige bygningers forkerede konstruktion, som i visse tilfælde — især i stormvej og uvej — jo kan betyde fare for menneskeliv, og jeg har bemærket mig, at de ændringer, som boligministeren foreslår i lovforslaget, hovedsagelig bygger på den betænkning, som vi i dag har modtaget.

I det store og hele er jeg tilfreds med de foreslåede ændringer til landsbyggeloven, men finder altså, at det er ønskeligt, at vi i et udvalg får lejlighed til at gå sagerne igennem i enkeltheder. Jeg skal tilsige mit partis meget saglige medvirken til lovforslagets gennemførelse.

Bernhard Baunsgaard: På det radikale partis vegne skal jeg takke den højtærede boligminister for dette lovforslag, og jeg kan tilsige mit partis støtte til en saglig udvalgsbehandling.

Jeg skal som de tidligere ordførere ikke bruge alt for megen tid, men der er dog alligevel et par ting i lovforslaget, som jeg gerne vil sige et par ord om.

For det første er det overordentlig glædeligt, at man har fulgt opfordringen fra De samvirkende Sognerådsforeninger til at give en bedre lovmæssig adgang til indskriden mod oplagspladser og, som det er sagt af de tidligere ordførere, ikke mindst automobillossepladser. Dette problem har jo også flere gange været rejst her i Folketinget, og jeg synes, det er glædeligt, at vi nu kommer til det. Derimod finder jeg det knap så glædeligt, at den højtærede minister ikke har ment at kunne følge sognerådsforeningerne, når de foreslår, at man også skal kunne skride ind mod de allerede bestående automobillossepladser og andre lossepladser. Det er selvfølgelig prisværdigt, at man på den måde vil værne om retten til at bruge sin ejendom; men jeg føler mig ikke overbevist om, at det er rimeligt på netop dette punkt at vise en sådan blyhed. Vi får jo nærmere lejlighed til at drøfte sagen, men jeg vil dog alligevel fremdrage et enkelt tilfælde, så man kan forstå, hvad det er, jeg mener man bør kunne skride ind over for.

På Århusegnen har vi en automobillosseplads, der er anlagt på et område, hvorfra der er en særdeles smuk udsigt. Selv om vi nu får gennemført dette lovforslag, hvorefter der kan plantes for at mildne på dette, at vi har fået anlagt en automobillosseplads, ja, så kan det ikke gennemføres på dette område, for der er fredning, sådan at beplantning ikke må finde sted af hensyn til udsigten. I et sådant tilfælde synes jeg det ville være rimeligt, om man kunne skride ind og også forlange, at automobillossepladsen blev nedlagt. Problemet med disse lossepladser er jo i høj grad alvorligt, for vi nærmer os vel efterhånden de forhold, som de har i USA, hvor der skal skaffes plads til henved en ton affald om året for hver indbygger.

Nu kom dette forslag om lossepladserne altså i en byggelov og ikke — hvor det også var tænkeligt at det kunne være anbragt — i en naturfredningslov. Der er jo grunde, der

[Bernhard Baunsgaard]

taler for begge dele, og jeg skal indrømme, at selv om den højtærede statsminister er helt sikker på, at ministeriet formår at lede arbejdet herinde uden et valg, er det nok alligevel rigtigt skønnet, at det med jordlove er noget svært noget; det er nemmere med en byggelov. Derfor er det nok godt — da problemet i høj grad er brændende — at man tager fat på det i en byggelov for købstæderne og landet og ikke andre steder. Så kan vi bare håbe på, at ministeriet alligevel tager mod til sig og får fremsat forslag til lov om bl. a. naturfredning.

Om de andre ændringer har jeg også lyst til at komme med et par bemærkninger. Den højtærede minister har jo ment gennem forskellige forslag til ændringer at måtte indskærpe, at gældende regler vedrørende både bebyggelse af arealer og benyttelse af bygninger skal overholdes. Jeg ved ikke, om disse indskærpelser er fremkaldt bl. a. af den efter min mening særdeles pinlige sag, som er omtalt i folketingets ombudsmands beretning for året 1966, side 97 ff, hvor en kommunalbestyrelse i en af Københavns omegnskommuner ganske satte sig ud over bestemmelserne i gældende vedtægter og love, og som bekendt gik jo selve boligministeriet ikke ramt forbi i denne sag. Kan de foreslåede ændringer medvirke til en bedre overholdelse af de gældende bestemmelser, altså også fra selve de myndigheders side, der er sat til at passe på reglerne, ja, så skal jeg kun hilse ændringerne med glæde.

Endelig er der foreslået en principiel ændring — som også tidligere er omtalt — nemlig at amtsrådene nu skal kunne afgøre dispensationssager uden appelinstans. Den højtærede minister er selv inde på det betænkelige i det — flere af ordførerne har talt om det — men ministeren føjer til efter at have opregnet sine betænkeligheder, at der i særlige sager fortsat vil være mulighed for appel, nemlig når sagen har principiel karakter eller er af større betydning for klageren. I modsætning til en tidligere ord-

fører mener jeg, at der gennem en fornuftig administration af en sådan regel vil kunne nås det, som jo ligger bag det hele, nemlig at decentralisere sagerne. Skal vi nå til en decentralisering af sagerne og komme væk fra, at alt skal ende i København, så er det klart, at vi ikke kommer uden om at give den lokale administration beføjelser, så den kan træffe beslutninger; ellers kan det ikke lade sig gøre.

De øvrige ændringer og de mere tekniske ændringer vil det være urimeligt at drage frem her. Jeg håber, at vi får tid til en grundig, men også rimeligt hurtig udvalgsbehandling, og på mit partis vegne skal jeg tilsige støtte hertil.

Niels Westerby: Jeg må måske med formandens tilladelse give udtryk for glæde over den stille og rolige, praktiske måde, de foregående ordførere har grebet dette lovforslag an på. Det står jo i nogen grad i misforhold til de tordenskyer, der i øvrigt trækker op på den politiske himmel, men måske hænger den almindelige søvndyssende atmosfære, vi her i salen har befundet os i, sammen med, at den politiske interesse er koncentreret om et andet spændingsfelt, nemlig den storpolitiske udvikling i dansk indenrigspolitik.

Jeg må sige, at jeg i det store og det hele modtager ministerens ændringer til landsbyggeloven med stor tilfredshed. Jeg synes, at lovforslaget, som det er udarbejdet, er udtryk for en rigtig principiel og praktisk indstilling til tingene.

Lad mig gøre et par enkelte principielle bemærkninger om selve strukturen i denne lovgivning. Det forekommer mig, at vi trænger til en virkelig kodifikation af denne lovgivning. Det er måske ikke så meget reglerens indhold som selve det forhold, at den enkelte borger ikke rigtig ved, hvilke regler der gælder i alle de mange forskellige love, der gør, at der på dette område kan spores en vis utilfredshed i befolkningen. Derfor tror jeg, at boligministeren ikke skal nøjes med at stille imod en sammenarbejdning af

[Niels Westerby.]

byplanloven og landsbygge loven, men at han også må sørge for, hvad jeg vil kalde en mere storstilet kodifikation af hele lovgivningen på dette område, delt op i forskellige afsnit, hvor man så har de byplanmæssige, de bygningsmæssige og forskellige andre bestemmelser, som berører borgernes adgang til at bygge. Det tror jeg er vigtigt.

Jeg har også glædet mig over at se, at ministeren forsøger på en administrativ forenkling; men jeg tror, at det allermost påtrængende i denne forbindelse er i hvert fald på det lokale, decentraliserede plan at have én myndighed, som borgerne kan henvende sig til for at få at vide, om de må bygge. Det bør ikke være således, at borgerne får tilladelse fra én myndighed og så måske har overset en anden myndighed og får et stop dér; man bør kunne henvende sig til én administrativ myndighed, som så naturligvis må stå i forbindelse med de forskellige specialmyndigheder på området, og myndigheden på det decentraliserede plan bør være den, der svarer på alles vegne over for den enkelte borger. Så vil der på dette område kunne blive en virkelig forenkling i forholdet mellem myndighed og borger.

Jeg er meget betænkelig ved at ophæve adgangen til at klage til boligministeriet over amtsrådenes afgørelser. Jeg vil anbefale ministeren — hvis problemet er den fornødne arbejdskraft i selve ministeriet — at henvende sig til tinget og anmode om at få den nødvendige udvidelse af personalet, så man kan opretholde denne klageadgang. I øvrigt tror jeg, at den fremgangsmåde, man her foreslår: at boligministeriet skal tage stilling til, om en sag er så principiel, at man kan klage, vil føre til, at næsten alle, der er utilfredse med amtsrådenes afgørelse, vil indbringe sagen for boligministeriet for at få at vide, om den er så principiel, at den kan give adgang til klage til ministeriet, og sagerens antal vil sikkert under de forhold ikke gå væsentligt ned under det nuværende antal. Jeg vil derfor af principielle grunde mene — for der kan jo ske fejl, når der kun er én myndighed — at der bør være en rekurs- eller en ankeinstans, og det bør være enten ministeriet eller en anden institution, og er det et spørgsmål om den fornødne arbejdskraft, så må dette klares.

Vi er meget tilfreds i liberalt centrum med bestemmelserne om bilkirkegårde. Vi synes, det er rigtigt, at man skal undgå oprettelse af bilkirkegårde, som er uhenigtsmæssige, og vi synes også, det er rigtigt at afskærme de bilkirkegårde, der eksisterer, på en sådan måde, at de ikke virker så synlige i landskabet; men jeg tror ligesom hr. Hauch, at det vil være rigtigt at gå længere endnu, altså at skabe hjemmel til direkte at få fjernet sådanne bilkirkegårde.

Jeg må i øvrigt erklære mig enig med hr. Arne Larsen, når denne giver udtryk for, at det jo ikke bare drejer sig om at have en rigtig lovgivning i forhold til bilkirkegårde, det ville måske være endnu bedre, hvis man kunne komme af med bilerne, få dem destrueret, og jeg vil anbefale regeringen i kontakt med Automobilhandlerforeningen at finde en form, så det vil være muligt simpelt hen at sikre de økonomiske forudsætninger for en destruktion af bilerne, når de er udslidte og forældede. Man kunne måske allerede ved bilernes salg lægge en vis afgift på dem, der gik til dette formål, og som kunne finansiere den fornødne destruktion. Jeg vil anbefale regeringen at drøfte med Automobilhandlerforeningen, om man kunne finde en form for det.

Dernæst vil jeg ganske kort sige, at der er ikke nogen tvivl i mit sind om, at amtsrådene har behov for en lignende adgang til ekspropriation, som primærkommunerne allerede nu har, i forbindelse med de forskellige offentlige formål, som amtsrådene i fremtiden skal tage sig af, og derfor kan vi acceptere dette. Man skal naturligvis aldrig give mere ekspropriationsadgang, end der er absolut behov for, men det er vort skøn, at på dette område er det en påtrængende nødvendighed, at amtsrådene har en ekspropriationsadgang.

Jeg vil slutte, som jeg startede, med at takke ministeren for lovforslaget, og jeg håber, at såvel ministeren som folketingsudvalget under den videre arbejds gang vil tage hensyn til de af mig nu fremførte bemærkninger.

Boligministeren (Kaj Andresen): Må jeg takke for den positive stilling, der er taget til lovforslaget, og for den tilslutning, der er givet til, skal vi sige hovedprincipperne i de

[Boligministeren.]

ændringer, der her er foreslået. Jeg skal svare på en del af de spørgsmål, der er rejst, idet jeg dog mener, at enkelte af dem egner sig bedre til, at vi går i gang med dem under et udvalgsarbejde, som jo er ønsket.

Må jeg sige til hr. Axel Ivan Pedersen, der rejste spørgsmålet om en koordinering af vandlovene, vandforsynings- og vandløbsloven, at dette spørgsmål har været drøftet i regeringens planlægningsudvalg, og der er jo bebudet lovforslag på dette område. Kommissionsarbejdet er færdigt, og man har også allerede på nuværende tidspunkt koordineret visse bestemmelser i lovgivningen. Det betyder fremskridt på en række områder; men på lang sigt bør det være på dette område som på andre: at man så vidt muligt koordinerer lovgivningen, og jeg tror, man kan regne med, at lovforslagene meget snart kan fremsættes her i folketinget.

Må jeg sige til hr. Hauch — og jeg tror til en enkelt mere, men i hvert fald til hr. Hauch — der kom med en noget betinget ros i anledning af den betænkning, der i dag foreligger her i folketinget, og som er udgangspunkt for enkelte af de ændringer, der er foreslået her, at det har ikke været muligt, eftersom kommissionsarbejdet først er blevet færdigt for ganske kort tid siden, at skaffe folketinget betænkningen før i dag. Man kendte i boligministeriet et fortryk, og ud fra det har man udarbejdet de lovbestemmelser her, men jeg håber, betænkningen kan indgå i det udvalgsarbejde, der nu skal finde sted.

Til hr. Hauchs bemærkninger om at overføre bygningsmyndigheden til de store kommuner vil jeg gerne sige, at jeg er helt enig med ham, og arbejdet med denne overførelse er naturligvis i gang. Jeg vil overveje det, hr. Hauch sagde, og naturligvis drøfte det med indenrigsministeren. Det må vel være rimeligt, at der er en overgangsperiode, indtil man får opbygget en tilstrækkelig teknisk forvaltning, men ellers er jeg enig.

Må jeg om de bemærkninger, hr. Hauch gjorde om de juridiske problemer, sige, at vi har, som vi altid gør, forhandlet lovforslaget med justitsministeriets lovkontor, der har ment, at den fremgangsmåde, der er anvendt, er rigtig, også dér, hvor en del

bestemmelser overføres fra udstykningsloven til denne lov.

Angående det andet spørgsmål: om bestemmelser i cirkulærer skal have lovskraft, vil jeg gerne sige, at jeg tror, det er en overdrivelse, når hr. Hauch mener, der er noget vidtrækkende heri. Tanken er jo, at de bestemmelser, der ikke står i loven, men i bygningsvedtægten — om mindste grundstørrelse osv. — ikke gerne skulle kunne omgås ved, at der bygges og så udstykkes bagefter; man må altså i virkeligheden være sikker på, at de talmæssige bestemmelser og de grænser, der er fastsat, selv om de er i cirkulæreform, også overholdes. Det er det, der er tanken, men jeg vil da gerne drøfte det i udvalget på et senere tidspunkt.

Så har man rejst spørgsmål om dispensation med hensyn til anke. Jeg kan godt se — det fremgår også af bemærkningerne til lovforslaget — at det naturligvis ligger uden for det princip, der almindeligt er gældende; men jeg vil gerne sige, at hvis man vil det, der er tilstræbt med dette lovforslag, nemlig se at få decentraliseret, se at få forenklet administrationen, så må man tage nogle af de vanskeligheder med, der følger deraf. Man kan naturligvis opgive en sådan decentralisering, og man kan gøre det, som jeg tror hr. Niels Westerby foreslog: at hvis vi manglede mandskab til det, måtte vi anmode om bevilling til mere mandskab; men det er klart, at disse dispensationssager betyder uhyre meget arbejde for centraladministrationen. Jeg ville mene, at man godt kunne begrænse antallet af dispensationssager, idet sagerne efter amtsrådets afgørelse i virkeligheden har fået to behandlinger: den første behandling er den almindelige lovbestemmelse, og dispensationssager er der blot tale om i de tilfælde, hvor man vil have en undtagelsesstilling i forhold til den gældende bestemmelse, og disse tilfælde mener vi godt kan afgøres af amtet. Det er jo en lang, lang række småsager, det drejer sig om, og de belaster boligministeriets administration. Men vi må jo drøfte dette princip i udvalgsarbejdet.

Med hensyn til bilkirkegårdene har der været yret ønske fra flere af ordførernes side om, at man skulle gå videre end blot at give hjemmel til nedlæggelse af forbud mod oprettelse af nye bilkirkegårde og

[Boligministeren.]

i øvrigt nøjes med at sikre, at de bestående afgrænses på en eller anden vis. Hertil vil jeg gerne sige, at hvis det, som det synes at fremgå af forhandlingen her, er det almindelige synspunkt, at vi skal gå det skridt videre, vil jeg være meget villig til at drøfte en ændring af det foreliggende lovforslag på dette punkt; men jeg er i øvrigt enig med hr. Arne Larsen i, at det væsentlige vil jo være, at man på anden vis kan få bilvragene væk, få dem destrueret, og jeg skal gerne gøre handelsministeren opmærksom på, at spørgsmålet er rejst.

Må jeg så sige til hr. Niels Westerby, at jeg er enig i, at det, det drejer sig om, er ikke blot, hvad vi har foresøgt på nuværende tidspunkt med denne beskedne form for ændring af landsbyggeloven: en decentraliseret og forenklet administration, men formålet må på længere sigt naturligvis være, at vi får koordineret og forenklet denne lovgivning. Jeg er også enig i, at vi gerne skulle nå dertil, at der kun bliver én lokal administrativ myndighed, som borgerne skal henvende sig til. Jeg håber, at vi, efterhånden som vi får gennemført en planlægningslovgivning på en række områder, også skal kunne nå til en sådan forenkling i administrationen, at det vil lette borgerne i forhold til byggeriet.

Jeg skal i øvrigt ikke komme med flere bemærkninger, men håber, at vi gennem et udvalgsarbejde kan få loven hurtigt vedtaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer og ikke til det stående udvalg. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Haunstrup Clemmensen, Henry Christensen, Poul Hartling og Poul Sørensen har meddelt mig, at de ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om opsparing på kapitalbindingskonti.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 19. oktober, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i bygge lov for købstæderne og landet.

Mødet hævet kl. 14¹².

11. møde.

Torsdag den 19. oktober kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om levnedsmidler m. m.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om krigs-ulykkesforsikringsrente til enker efter visse fiskere. (Forhøjelse af renten) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Indfødsretsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om indfødsrets meddelelse. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Inger-Lise Bech Hansen har meddelt mig, at hun ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren tage skridt til at indrette båddækket bag ved broen på så vidt muligt alle statsbanefærger således,